

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred. po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 „ 60 „ 3-30
četrť leta 3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.
Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“. A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

Oglas in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr., vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostori. — Reklami in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

SOČA

»Vse za omiko, svodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbrica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdan.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Strahovlada Gredolčič -- Berbuč.

II.

Od prvega članka pod tem naslovom do današnjega so razni drugi sotrudniki razkrili marsikako rano, ki je vsekana slovenskemu narodu po zvezi Gredolčič-Pajerjevi. Nekaj dejstev naj pa še sledi, da bo povsem jasen pogled v sedanji politični položaj goriske strahovlade pod Pajerjevim pokroviteljstvom.

Don Gredolčič in prof. Berbuč sta torej slovenska deželna odbornika; namestnika pa sta: za Gredolčiča — Klančič, za Berbuča — Jakoncčič.

Deželni statut, sprejet v jeseni, pa določa tako: Odbornik, ki je dva meseca zapored zadržan, se mora smatrati trajno zadržanim; ako je pa kak odbornik tudi državni poslanec, je on trajno zadržan za ves čas sesije. Na njegovo mesto mora torej priti namestnik.

Dr. Pajer, kolikor ga poznamo, je veliko prepremeten, da bi preziral to važno določilo deželnega statuta. On mora torej don Gredolčiču in dr. Verzeznassiju zabraniti pristop v deželni odbor ves čas, ko je sklican državni zbor. — Državni zbor pa je odprt navadno po 8 in več mesecev na leto.

Vso to dolgo dobo bo torej Gredolčiča nadomestil — gosp. Anton Klančič iz Podgore!

In tu nam pero kar zastaja; difficile satyam non scribere!

Gospod Klančič je posestnik in župan v Podgori; je tudi predsednik cestnemu odboru. Tam je mož na svojem mestu, dasi potrebuje i ondi pomoči! — Ko so ga leta 1895. kandidovali v deželni zbor, je dejal: „Pustite me, jaz nisem za to!“ — Enako je govoril večkrat in pred raznimi možaki. Prav hudega oporekanja ni izžval. Je, za kar je, vsa čast mu, — a za kar ni, pa ni, saj to i sam priznava! Ali če mu z vsemi štirimi vsiljujejo razne časti, jih pač ne odbija, kakor bi storil pač le redko kdo na svetu. — Ima pa jedno lastnost, in ta je: on gre čez drn in strn za dr. Gregorčičem. Klerikalec ni, s politikujočimi nunej je imel dovolj prask, ne mara jih, a v politiki gre z njimi za Gregorčičem i v ogenj, ako treba. Nanj se Gregorčič lahko zanaša, — in v časih stare „edinosti“ je bil dobrodošel v številu slovenske dese-

torice. Torej nič „hudega“ ne rečemo o njem. Mnogi naprednjaki ga imamo osebno celo radi.

Toda vsaka reč ima svoj konec, in tako tudi naprednjaška navdušenost za Ant. Klančiča v Podgori. — Nam je naravnost neumevno, kako je mogel on — ki se vendar dobro pozna — sprejeti nadomestovanje dr. Gregorčiča v deželnem odboru. Kako bo mogel on opravljati naloge deželnega odbornika po 7—8—9 mesecev na leto? Ali se g. Klančič ne zaveda, da je prevzel tako silno važno mesto, za katero ni ustvarjen, da bi ga ljudstvo utegnlo proklinjati še 50 let po njegovi smrti?! Vse to bi moral že sam sprevideti, saj dobro pozna samega sebe, dobro pozna obseg in delo v deželnem odboru!!!

Najhujša zamera pa mora doleteti don Gredolčiča! Da se drzne ta katoliški svečenik, dobro plačan semeniski profesor za lenuhanje, tako neusmiljeno norce briti s slovenskim narodom in z g. Klančičem, to je najvišja potenca klerikalne vsemogočnosti. On se je dal voliti, v ta namen je sklopil zvezo z dr. Pajerjem, dasi dobro ve, da ne more po 7—8—9 mesecev opravljati odborniskih poslov, a svojim namestnikom si izbere — g. Klančiča. Vse tri zastopnike veleposlavlja je vpregel v svoj voz: Klančiča in Jakoncčiča kot namestnika odbornika, gosp. Bolka pa za podpredsednika klerikalnega kluba. E se non ridi di che rider suoli?! In tako se vse suče okoli solnca don Angurije, ki se zadovoljno reži sredi svojih planetov, kakor luna ob ščepu. Vsakdo ima nekaj, da lahko gloda in si je v svesti velikanske mogočnosti v tej ubogi deželi — neverjetnostij! In taka najgorostnejša neverjetnost je — deželni odbornik A. Klančič! Ako bi bil kdo rekel pred letom kaj podobnega g. Klančiču, bi se mu ta sam smejal v brk ter ga proglasil za kandidata med prebivalce nove deželne norišnice. — In danes moramo računati s to bridko istino!

Ti slovensko ljudstvo pa glej, v kakošne roke so izročeni Tvoji najvažnejši interesi! Ako doživiš res . . . šest suhih let, kakor jih je proroški videla „Gorica“, vedi, da se imaš zahvaliti za nje strahovladi Gredolčič-Berbuč!!

Klerikalne globe

i „Pevsko in glasbeno društvo“.

Klerikalci kar ne morejo preboleti, da se pevo in glasbeno društvo v Gorici lepo razvijaljubu temu, da tako preganjanega društva še ni bilo na Slovenskem. Od prvega diha dalje so mu za petami v enomer preže s svojimi zlobnimi jeziki ostudnimi nakanami, kako bi društvu škodoili. V zadnjem času ob volitvah so bili nateri klerikalci preglašni in šli so v svoji orečnosti tako daleč, da so z jezikom i s peresom zakrivilili nekaj, kar je spada neobhodno pred sodnijo in je bila obsoda klerikalnih zlobnežev že naprej doganreč. Obsodbi so se ognili s tem, da so vse zadeve častno poravnali z globami, katero morali plačati v korist pevskega in glasbega društva.

O je pobožnjake pri „Gorici“ tako spekl da so izdali sedaj v njej oklic, v katerenpozivljejo svoje „rodoljube“, naj se dudoajsi kaznovati, da plačajo tako globo sodni mesto v napredne roke. Nò, predno bodeleđil temu nasvetu „Gorice“, si marsikdopremisli, ker klerikalci zagrešajo nasprotnaprednjakom tudi take reči, katerim pritlik zapor in ne le globa, drugič pa si prevli tudi marsikdo, ako sploh kaj naše urznosili svoje pregrehe pred sodnijo, katerbi mu vtilnila pečat lažnjive ali obrekoveca ter rajši poravna svoj pregrešek izven sodje. Je manj sitnosti, žep pa se mora v obe slučajih izprazniti.

„Gorico“ je gnalo do takega nasvetoval edino sovraštvo do pevskega in glasbega društva, kateremu želi vse slabo, in i privoščiti, da bi preminolo rajši danes negjutri. Tako so predzniki ti ljudje okoli „Gec“, da si upajo pisati, da o pevskem in isbenem društvu ni znano ničesar, da vršilo kako zares idealno narodno del Klerikalci torej v svoji slepi strasti „v naj hudič vzame, ako ne gre poaši volji!“ — nočejo vedeti ničesar o sedanjih nastopih navedenega našega dru, s katerimi se je bavila tudi javnost, in bila izrečena pohvala društva celo od drudodne strani. Nič nočejo vedeti, da je drvo otvorilo pevsko in glasbeno solo ter da v isti vadijo odrasli in mladina, kar

je za povzdigo kulture med nami neobhodno potrebno. Nič nočejo vedeti, da smo se prav s pevskim in glasbenim društvom povzpeli končno vendar do tega, da se je pričel resničen napredek med nami v petju in glasbi, kar dandanašnji neobhodno pritiče inteligentni družbi, in česar doslej nismo imeli. Nič nočejo vedeti o kakem idealnem narodnem delu, čeprav se odigrava tako idealno narodno delo prav pred njihovimi očmi, ker so slepi in tako zastraneni, da ničesar bolj na svetu ne hrepenijo nego smrti pevskemu in glasbenemu društvu prav po geslu: Naj vse hudič vzame, ako ne gre po naši volji! — Vrhunec falotarije v tej hudičevi gonji proti našemu društvu pa tiči v tem, da podtikajo, kakor da bi društvo v pokritje svojih potreb jemalo denar iz „Goriške ljud. posojilnice“. To je vrhunec „krščanskega“ falotstva, ko dobro vedo, da posojilnica ne more imeti in nima nič opraviti z napominanim društvom ter je poslovanje iste vzorno in čisto. Na nekaj drugega pa se moramo tu spomniti, Morda pa delajo tako klerikalci z denarjem „Centrifuge“? Morda jemljejo tam denar iz blagajne, kolikor ga je sploh, da ga rabijo potem v svoje vrhe? Ali ne velja tukaj nemški rek: Wie der Schelm selbst ist, so denkt er von Anderen? Tisti, ki imate tam denar naložen, pazite!!...

Koncem konca se dotikajo tudi „Sol. doma“, čes, bogme dobro bi stal, ako bi hoteli vračati klin s klinom. S tako pisavo priznavajo, da slabo stoji. Zato pa rečemo mi: Bogme, dobro bi stal „Sol. dom“, da ni uvedel dr. Gregorčič klerikalne politike med goriskimi Slovenci ter s svojo „kunštnostjo“, ko hoče napihnjenev in domisljavec vse najboljše vedeti in znati, zapakal v glavnem vsega tistega idealnega narodnega dela, katero bi moralo biti in bi tudi bilo že davnaj dognano, da ni njega na čelu zavoda!

Med darovalci za „Sol. dom“ citamo vedno vse polno naprednjakov, tudi prvakov med njimi, ki se dajajo omehtati ter plačujejo prispevke za zavod, s katerim uganja dr. Gregorčič prav tako, kakor z drugimi rečmi, grdo klerikalno politiko ter se opira na ta zavod kot na jedno najbolj držljivih točk v svoji gonji proti naprednjakom. Le ti ple-tejo tako bič, s katerim jih potem neusmiljeno tepe don Antonio. Ali pogledite ga prav

Dva huzarja.

Ruski spisal Lev Nikolajevič Tolstoj.

Poslovenil I. Sodar.

Bilo je leta 1800., torej v času, ko še ni bilo železnice, niti drugih umetnih cest, niti plinove, niti stearinove svetlobe, niti nizkih divanov z zmetmi, niti nelakovane hišne oprave, niti obupanih mladeničev z očali, niti liberalnih ženskih filozofov, niti milih kamelijnih dam, katerih je sedaj toliko, — v tem najivnem času, ko so potujoč iz Moskve v Peterburg z navadnim vozom a i kočijo jemali s seboj celo kuhinjo, kajti potovali so osem dnij po prašni ali blatni cesti ter posebno čislali pečena reberca in kuhane preste — ko so dolge jesenske večere svetili z lojevimi svečami v krogih od dvajset do trideset ljudij, na plesih natikali voščene sveče in sveče kitove masti, ki so postavljali sistematično hišno opravo, ko so bili naši očetje še mladi in niso imeli še gub po obrazu in sivih las ter so se še ogle-davali za ženskami, jim letali iz drugega kota sobe pobirat slučajno ali neslučajno na tla pale robce, ko so

naše matere nosile obleko s kratkim stanom in jako široke rokave, ter o rodbinskih stvarih vedeževale s kartami, v najivnem času masonskih lož, martinistotugendbunda, v času Miloradoviča, Davidova, Puškina, bil je v pokrajinskem mestu K. shod veleposesnikov in končale so se bile plemenitaške volitve.

I.

— No, nič ne dé, če tudi v sobano, rekel je mlad častnik, v kožuho in huzarski kapi, ki je bil baš stopil iz popotnih sanj v večjo gostilnico mesta K.

— Tako velikansk shod, vaša vzvišenost, rekel je natak, ki je bil izvedel od častnikovega sluga, da je huzarju ime grof Turbin, in ga je zaradi tega nazivljal: »vaša vzvišenost«. Afrenovska grajščakinja s hčerami je obetala, da odpotuje zvečer. Izvolite se torej nastaniti v najednaji številki, je govoril mehko dohajajoč pred grofom in se vedno oziral nazaj.

V občni sobani, za majhno mizo, zraven popolnoma poornelega potreta carja Aleksandra, je sedelo pri šampanjcu več plemenitašev, ob strani pa potujoči trgovci v modrih kožuhih.

Ko je vstopil v sobano in poklical za bojo Blücherja, velikanskega psa medarja, ki je prišel z njim, je vrgel odbe plašč, po ovratniku pokrit z ivj, zahteval vodke ter, ostavši v kratki atko modri suknji, sedel k mizi ter se razgovarjal z gospodo, kateri se je ro prikupil s . . . lepo in prijetno zupostjo, inš ponudili so mu šampaa. Grof je izpil kozarec vodke, po pa ukazal prinesiti steklenico šamnjca, da tudi on pogosti nove zne. Prišel je voznik in prosil kaj za pij.

Šaša! je zakričal grof: Daj mu! Voznik je odšel s Šašo in se km vrnul, držeč denar v roki.

Kaj, gospod! Kako sem se trudil vašo milost! Pol rublja ste mi obdal ste pa le četrt rublja.

Šaša, daj mu celega.

Šaša se je potuhnil in pogledal vora v noge.

Saj je dosti zanj, je rekel z delu glasom: — več denarja tudi nim.

Grof je vzel iz listnice zadnja dva mo bankovca in dal jednega vozniku, ki je poljubil roko in odšel.

— Zdaj sem pogljal poslednjih pet rubljev! — je rekel grof.

Po huzarski, grof, se je zasmehljal jeden plemenitašev, po brkah, glasu in energični hoji soditi bivši konjenik. — Ali mislite dolgo ostati tu, gospod grof?

Denarja moram dobiti; sicer bi ne ostal. Sob ni, — vrag jih poberi v tej prokleti krčmi.

Dovolite, grof, je rekel konjenik: — ali ni ugodno, nastaniti se pri meni? Jaz sem tukaj v sedmi številki, če vam je drago, tukaj prenočite. Ostanite tukaj kake tri dni. Ples bode pri načelniku plemstva. Kako bi ga veselilo!

Prav tako, pa ostanite pri nas v gosteh, je rekel drugi, lep, mlad človek — kam se vam tako mudi! Saj so vsaka tri leta le jedenkrat volitve. Ogledate si naše gospodične, gospod grof!

Šaša! daj perilo; pojdem se kopat, je rekel grof, vstajaje. — A potem bomo videli, morda se res zale-timo k načelniku.

Na to je poklical natak, in se dolgo razgovarjal z njim. Naposled mu je natak rekel: »da je vse delo človeških rok« in odšel.

tega don Antonia v „Gorici“, ki je njegov list, kako infamno se zaletava v pevsko in glasbeno društvo, za katero niti globe, s katero se reši kazni, ne sme plačati nikdo, marveč se mora dati rajši obsoditi, četudi v zapor, samo da ne plača ničesar pevskega in glasbenemu društvu. „Naj vse hudič vzame, ako ne gre po naši volji!“ Ali si morete misliti še večjo strast? Menda ne.

In gledé na vse to svetujemo mi: Rodoljubi, nikar ne puščajte nekaznovane niti ene falotarije, žalitve ali obrekovanja od strani podivjanih klerikalcev in nikar se ne udajajte klerikalnim sirenam, ki izvajajo denar iz Vaših žepov, da Vas z istim potem tepejo! Rodoljubi, podpirajte prepotrebno pevsko in glasbeno društvo! To bo najljepši odgovor na vse klerikalne podlosti proti društvu.

Dopisi.

Iz Cerkna, 13. jan. 1902. — Ker se bode vršil v nedeljo 19. t. m. občni zbor Cerkljanske hranilnice in posojilnice, zdi se mi umestno opozoriti ne samo one, ki so s to hranilnico v kakoršni koli zvezi, ampak vse Cerkljane na lepe razmere v tem „uzornem“ zavodu. Predvsem pa hočem seznaniti čitatelje z onim, kar piše „Slovenski Narod“ o cerkljanski hranilnici.

V sobotni številki se bavi ta list z zavarovalnico „Unio catholica“, ki je bila največja klerikalna organizacija v državi. Kakor je čitatelj „Soče“ in „Primorca“ že znano, je vlada to največje klerikalno društvo razpustila, ker je, kakor piše „Slov. Narod“, „naravnost sleparsko poslovala, da je kar očitno goljufala ubogo ljudstvo, mej tem, ko so si njeni duhovniški in neduhovniški agentje žepe polnili.“

Dalje čitamo v istem članku: „Zdi se nam, da se je z njenim propadom začel tisti splošni krah, ki je pri vsi klerikalni organizaciji neizogiben, tisti krah, pred čigar posledicami se že danes tresemo, ker bodo grozne.“ In nekoliko nižje, da so razmere pri vsi klerikalni gospodarski organizaciji (na Slovenskem) še hujše, nego so bile pri razpuščenju „Unio catholica“ zavarovalnici in da „Falsificiranje bilance“ je na dnevnem redu, to se kar sistematično izvaja, ne da bi se oblastva za to kaj pobrigala. Reda v teh društvih večinoma ne poznajo, in tako so defraudacijam vrata na stežaj odprta. Gospodari se z ljudskim imetjem večinoma brezvestno, tako brezvestno, da se Bog ve za kake nedruštvene namene kar pokrade, kolikor se ravno potrebuje, in zapiše mej „razne izdatke“. Funkcionarji pa služijo tisočke in tisočke....

Za vzgled, kako se gospodari, naj navedemo jeden slučaj. V Cerknem na Goriskem imajo posojilnico, v kateri vlada tak nered, da mu še danes niso mogli konec narediti. Posojilnica je vsako leto predlagala oblastvom in članom bilance, a kakšne so morale te biti, se vidi že iz tega, da se dolgo časa ni opazila dogodivša se defraudacija. Lani je začela „Gospodarska zveza“ delati red za celih osem let. Revizor g. Pelc je vsaj 15krat prišel v Cerkno, ostal tam po več dni ter si vselej zaračunal za voz tja in nazaj po 20 gld.

— Torej, milostivi gospod, v vašo sobo ukažem nesti svoj kovček, je zaklical grof iz duri.

Prosim, jako me osrečite s tem, je odgovoril konjenik, hiteč k durim. — Sedma številka, nikar ne pozabite!

Ko se niso več slišali koraki, vrnil se je konjenik na svoje mesto, sedel bližje k uradniku, pogledal ga smehljajoč v obraz in rekel:

— To je prav on.

— Nu?

— Vsaj sem ti že pravil, da je to tisti dvobojevnik-huzar — neznani Turbin. Spoznal me je, stavim, da me je spoznal. Popivala sva v Lebedijani tri tedne, ne da bi kaj spala, ko sem bil pri dopolnilnem oddelku. Koliko neumnosti sva naredila skupaj. Njemu ni vse nič delo. Kak korenjak je to!

— Korenjak! Kako prijaznega vedenja je! Nič takega ni na njem, je odgovoril lepi mladi človek. — Kako hitro smo se seznanili.... Imel bo kakih petindvajset let in ne več.

— Le vidi se tako mlad, pa je starejši. Treba vedeti, kdo je. Kdo je odpeljal Miguncovo? On, Sablina je ubil,

in dijet po 5 gld. na dan, kar utej znati kakih 500 gld. Vrh tega je bil poslan drug uradnik, ki je od 11. junija d. oktobra tam bil in delal red, za kar poleg hrane in stanovanja dobival po 3 gld. dan. Malo računano, velja to „v red tanje“ vsaj 1000 gld. — red pa še danes narejen. Za tako majhno posojilnico je 10 gld. stroškov samo za uredbo uprav grozgovota. Oškodovani so seveda člani. Ti so rzi in niso v stanu izračunati, ali se jim brest prav predpisujejo, oziroma izplačuj ter sploh nimajo sodbe, kako je s posojico.*

Tako torej „Slov. Narod“, ki mi biti gotovo dobro poučen o tem, kar p. Za vzgled klerikalnih društev in zadrž, prej ali slej propadejo, in sicer na velikodod ljudstva, postavlja našo hranilnico. Kpravita k temu gosp. dekan Murovec in pan Kosmat? Povejta nam, kakšne bilare predlagali članom in oblastvom, da ne opazila dogodivša se defraudacija v cerkljanski hranilnici? Ali nam morete opskati, če pravimo, da so bile bilance falsificirane (ponarejene)?

Gospodje okoli hranilnice cerkljske, ako vam ni samo za denar, ki ga vlečete od cerkljanske hranilnice, ampak vam je resnica za ljudski blagor, povejte naraost, kako in kaj je s hranilnico v Cerkne da se ve ljudstvo potem ravnati in svoje risti varovati. Pristojna oblastva pa opozamo, naj v korist ljudstva to hranilnico pregledajo in se sama prepričajo, kake bilance dobivala od društva.

One pa, ki imajo s hranilnico kaj raviti, opozarjamo na največjo pazljivost.

Čudno se nam zdi, kaj izgnanegoposlanca, defraudanta in sleparca tako ete k nam v Cerkno; vsekakor bode vzrok dje iskati, kakor v čitalničnih tamburicah. Jeki pregovor, na katerega opozarjamo gospde okoli hranilnice, pravi: Povej, s kom seajdas, in jaz ti povem, kdo si!

Zadostuj to za danes, videli bomo kaj se sklene na občnem zboru v nedeljo in potem bomo povedali še marsikatero oem „veleuzornem“ zavodu cerkljanskih kralcev, „Cimale & Comp.“ pa pozivljamonaj vzame tudi te vrstice na „zapisnik“, kiem jih zapisal zato, ker se popolnoma rijuam z zapisnikom članka v „Slov. Narod“, ki pravi: „Mi tega kraha ne moremo repretiti. (Namreč kraha klerikalne organizije. Opomba dopisnika.) Naša skrb mora leiti, da ljudstvo opozarjamo na prečo nesrečo, ki bo silno veliko narodnegaremoženja požrla, ter da s tem delujen na to, da bi bila ta nesreča omejena na kar mogoče majhen krog.

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — V Trstu je mrl visji finančni svetovalec g. Fran Jelšič, v finančnih krogih tržaskih jako čislana eba. Pokojni Jelšič je iz znane rodoljub in odlične rodbine v Kastvu. Pokojni, ki doživel 59 let, je ostal zvest sin svojega mda, ki ni tajil svojega rojstva ter vzgojil slega sina Hrvata. Bodi mu blag spomin!

V Barkovljah pri Trstu so pokli v nedeljo ob ogromni udeležbi ljudstvi 38-

Matneva za noge spustil z okna, eza Nesterova je pa obigral za tristosoč. Kaka glava je to, treba vedeti. Šteten igralec, dvobojevnik, zapeljivec ask, prava huzarska duša, zares prahuzarska duša. Kakšna čast za ne O, ko bi razumeli, kaj je pravi huzar! To so bili prijetni časi!

In konjenik je jek pripovivati svojemu tovarišu o nekem lebjanskem popivanju z grofom, kateri popivanja ni bilo in ga biti ni gło. Prvič zaradi tega ne, ker grofa nikdar videl. Odšel je bil poprej od vkov, nego je grof prišel k njim. Dru ker konjenik ni služil nikdar pri kiki. Dve leti je bil skromen kadet belavskem polku; ko je bil imovan praporščikom, je šel od vojako je bil podedoval pred desetimi leti pstvo, je šel res v Lebedijan. Tam je ravil sedem sto rubljev in si napravil nsko uniformo z temnorumenim ovrkom. Želja, vstopiti v konjico in trijedni, katere je preživel v Lebedijanu, ostali najsrečnejša in najlepša doba njegovem življenju. Tako je napd jel misliti, da je bilo res, kar je ž. Vse se mu je tako vtisnilo v spomina res

letnega moža delavca Petra Živca, ki je bil marljiv sotrudnik na narodnem polju v tržaski okolici. Bodi mu lahka zemlja domača!

Ples možkega in ženskega zbora našega mladega „Pevskega in glasbenega društva“ je bil nocojsnjo noč v veliki dvorani hotela Central. V teh prostorih je bila zbrana drugič prekrasna družba našega meščanstva, da se ne ozira s ponosom na ta nastop le društvo, ki ga je priredilo, marveč goriski Slovenci v obče. — Ples je pričel seveda s polonaiso, na čelu kot otvoritelja gospa društvenega predsednika dr. Tumova s predsednikom možkega zbora dr. Gruntarjem. Prvo četvorko je plesalo 42 parov. Zabava je bila vseskozi živahna, presrečna, odkritosrečna, kajpada tutti una famiglia! — Doslo je tudi več topničarskih častnikov, ki simpatizujejo z društvom radi umetniškega poklica, kateri vrši v goriskem mestu.

Predpustne plesne zabave. — „Prostovoljno gasilno društvo v Tolminu“ vabi na plesni venček, kateri priredi 2. februarja 1902. v dvorani gosp. Ivana Gamberšiča-Podšolarja. Pri plesu bode sviralo 12 mož voj. orkestra 47. pešp. iz Gorice. — Vstopnina 2 K. Začetek ob 8. uri zvečer.

„Narodna čitalnica“ v Kanalu vabi na plesni venček, kateri bode v soboto dne 18. jan. 1902. v dvorani gostilne pri „Zlatem levu“. Svirat bode goriski orkester na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 2 kroni.

Postojnski salonski orkester vabi k predpustnemu koncertu, katerega priredi s sodelovanjem čitalniškega pevskega zbora dne 19. januarja 1902. v hotelu „pri ogerski kroni“. Začetek ob 8. uri zvečer.

Fantje iz Šempasa priredijo javni ples v nedeljo dne 26. t. m. v prostorih g. Josipa Humarja, gostilničarja.

Conte Panigai in naši klerikalei. — „Gorica“ od torka pripoveduje, da je conte Panigai radi tega odstopil, ker so Lahi nameravali poslati v dež. odbor dr. G. Luzzatta. — Na to čenčo potem dodaje marsikaj, kar se tiče naše stranke. — Da ne bomo predolgi, naj takoj naslikamo dejanski položaj, ki najbolje pobje klerikalne spletkarje.

Štiri deželne odbornike volijo tako: 1. skupina zastopnikov kmečkih občin, — 2. s. z. veleposestnikov, 3. s. z. mest in trgov, — 4. cela zbornica.

Edinega deželnega odbornika, katerega Italijani volijo sami brez kompromisa s Slovenci, je oni iz skupine mest in trgov. V veleposestvu se morajo Lahi bodisi sporazumeti s Slovenci ali pa zrebat. — Conte Panigai je zastopnik veleposestva. On ima torej glas v tej skupini. Ker ga ni več bilo v tej seji, ko se je volilo, bi bili trije Slovenci lahko volili po svoji volji, toda vsejedno so sklenili kompromis s Lahi. — V oni edini skupini pa, kjer Lahi sami odločujejo, ima dr. G. Luzzatto večino, t. j. on, Naglos in Valentinis, ki so skupna frakcija italijanskega kluba. Ako je dr. L. le hotel, je bil tudi izvoljen, pa naj se še toliko protivi poslanec, ki nima niti glasu v oni skupini.

Tako je s to rečjo, ljubčki okoli „Gorice“. Ali vam pa ni nič znano, kako je

veruje v konjeniško preteklost svojo. Vzlic temu je v svoji dobrosrčnosti in poštenosti bil najvrlejši mož.

— Da, kdor ni služil v konjici, ne bode razumel nas jednega. Sel je polagoma na stol, pomolil brado malo naprej in spregovoril z debelim glasom:

— Včasih jezdiš pred eskadronom. Pod teboj je hudič, ne pa konj; ves je po koncu; in ti sediš na takem hudiču. Polkovnik pride ogledovat eskadron. — „Poročnik, pravi — brez vas ne bode ničesar — priredite svoj eskadron v parad.“ — Dobro, je že tukaj. Ogledaš se in zakričiš na svojo brkeže. Oh, za vrage, to so bili časi!

Grof se je vrnil ves rudeč in z mokrimi lasmi. Iz kopelji je šel naravnost v sedmo številko, v kateri je že sedel konjenik v halji, s pipo ter z radostjo in nekim strahom premišljeval o veliki sreči, ki ga čaka. Bival bode v jedni sobi z znanim Turbinom. — Nu, kaj se hoče, si je mislil, kar vzame, da sleče me do nazega, potem pa prime in vrže ven v sneg, ali pa samo... kot tovariš ne naredi tega, se je tolažil.

— Brücherja nakrmi, Šaša, je zakričal grof.

conte P. bil ves razkačen radi nepotrditve dr. Treota? Mož je videl — nasilstvo!!

„Gorica“ v istem odstavku zopet taji zvezo z dr. Pajerjem! — To je pa že javni škandal! Tako notoriški znane resnice se drznejo javno tajiti katoliški lažnjivci! Saj to zvezo vsi vidimo, čutimo in bridko občutimo vsak dan in jo bomo še čutili!

Slovenski klub. — „Norica“ je izdala velikansko tajnost, namreč, da je zbral dr. Gregorčič okoli sebe pet poslancev — v klub; don Gredolčič je predsednik, Bolko pa — podpredsednik. Gre dol, gre dol! Lani se je imel Gredolčič 10 poslancev v klubu! — Novo nam je to, da so pristopili klerikalnemu klubu trije veleposestniki. Gospod kardinal so vendarle dosegli svoj namen!!! Reklo, zatrjevalo se nam je, da bodo veleposestniki zavzemali drugačno stališče. Zdaj pa vidimo, da bodo hodili h Gredolčiču po povelja, katera sta prej sklenila on in Berbuč. Čestitamo! Več pa o priliki, gospodje!

Ali bo Klavžar „Soče“ tožil?! — Klerikalna trobila so pisarila, da E. K. je postenjak od nog do glave, ker državno pravnistvo ni našlo povoda, da bi postopalo proti njemu na... ova d b o „Soče“. Pred vsem konstatujemo, da „Soča“ ni podala nikake ovadbe, marveč je le nastopila dokaz resnice, da Čahej je... defraudant in slepar. To stališče je „Soča“ v preiskavi zastopala in ga hoče zastopati dalje, namreč dokazati da E. K. je defraudant in slepar, ki je oškodoval nešteto javnih zastopov, občin, društev in zasebnikov za velike zneske.

„Soča“ pa ni podajala ovad b. To pa iz več razlogov. Glavni je ta, da bi Klavžar zgubil penzijo, ako bi bil enkrat obsojen radi takih zločinov. Toli ne sreče pa notemo nad — rodbino. „Soča“ pa ima v svoji pravdi vsled Klavžarja že več stroškov; ako K. zgubi penzijo, bi „Soča“ zgubila vse te troške. Vidite, nekoliko „grdega egoizma“ je tudi vmes!

Ali je dobilo državno pravnistvo dovolj povoda za obtožbo, s katero bi se upalo pred goriske sodnike ali porotnike, ali je raje obmolnilo iz teh ali drugih razlogov, to nas proketo malo briga. Kar je „Soča“ pisala, more dokazati — in to je glavno za vso široko javnost. „Soča“ torej hoče dokazati, da E. K. je defraudant in slepar, naj se jej le dá prilika, a deželni zbor mora računiti s tem dejstvom, ki je sicer vsem tako znano (tudi Gredolčiču in Berbuču), da ni treba zgubljeni daljnih besed. Treba je le porčijo klerikalne brezvestnosti onemu, ki drugače govori.

Ta kričeči slučaj je pač najboljši dokaz, kolika lumparija je klerikalna agitacija z geslom „Vse za vero, dom, cesarja!“ Bodi slepar, defraudant, tat, kolikor hočeš, da le plesesh po naši volji, pa si izvoljenec nebeskega kraljestva! Prst božji pokaže na te, kakor je pokazal na Čaheja! O tempora o mores!

Kde je maščevalen? — „Gorica“ pravi, da so naprednjaki maščevalni, da je grdo. Imenuje jih druhal. Govori pa to zopet po geslu: Rečem ti, da mi ne porečeš. Kajti maščevalni so v istini le klerikalei, in maščevalni so tako, da bi radi vse naprednjake

Prišel je Šaša. Spil je bil, ko se je vstavil, kozarec vodke in se do dobrega vpijanil.

— Nisi mogel čakati, napil si se, kanalja!... Napasi Brücherja!

— Saj ga še ne bode konec, vidite, kako je gladek! je odgovoril Šaša in pogladil psa.

— Ne klepetaj, pojdi in nakrmi ga!

— Vam ni drugega mari, da je le pes sit, a če človek izpije kozarček, mu ga očitata!

— Kar ubijem te, zakričal je grof s takim glasom, da so zatrepetala stekla v oknih, in se je prestrašil še celo konjenik.

— Vprašali naj bi, je li Šaša že kaj jedel. Le udarite me, če je vam pes ljubši nego človek, je rekel Šaša. Pa dobil je že tak strašen udarec s pestjo po licu, da je padel zadel z glavo v posteljnjak, in zgrabil se z roko za nos, odskočil v duri ter se zvrnil na skrinjo v hodniku.

— Zobe mi je izbil, stokal je Šaša in z jedino roko brisal okrvavljeni nos, z drugo pa drgnil Brücherja po hrbtu.

(Dalje pride.)

spravili v zapor. Ker tega ne morejo, jih silijo do izjav, v katerih se ti izrekajo proti narodno-napredni stranki tako, kakor diktira ali napiše nunc, ki tako izsili iz človeka nekaj, s čemur se prizadeti nikakor ne strinja. Spominjamo se tu, kako je neki bivši učitelj na Vipavskem, sedaj na Štajerskem, podpisal neko izjavo, katero so potem fruktificirali krščanski listi tako, kakor da jo je sam poslal v javnost. Kaj pa je bilo res? Res je bilo, da mu je sestavil tisto izjavo sam dr. Šusteršič, in mož, ki je bil v stiskah ter se je bal se drugih sitnostij, je podpisal. Sicer to ni bilo možgato, ali nam služi v dokaz, kako izsiljujejo iz ljudi razne izjave, s katerimi se potem bahajo po litish, češ ta je obsodil narodno-napredno stranko. To delajo le iz maščevalnosti, in iz same maščevalnosti so bili postavili, na čelu jim dr. Gregorčič, na zatožno klop tudi dr. Tumo in Gabršček. Iz maščevalnosti („Edinost“ čitaj, kdo se maščuje!) in ne iz strahu je gnal don Antonio Gabršček do obsodbe. — To je bil vrhunec maščevalnosti! In taki ljudje, iz katerih kar vrre maščevalnost, se drznejo pisati potem o drugih, da so maščevalni.

Naprednjaki so v takem oziru veliko preveč potrpežljivi in prizanesljivi. Šele ko so bili klerikalci prerobati, so jih začeli prijemati. Svetujemo pa: Nobenega pardona klerikalcem! Kakor oni z nami, tako mi z njimi. Klin s klinom!

„Zaveza“ in „Slomškova zveza“ nasproti goriskemu učitelstvu. — Ko je bilo učiteljsko vprašanje na Goriskem v najbolj perečem stadiju, se je „Zaveza“, v kateri so združeni napredni učitelji in učiteljice, živo zavzela za gorisko učitelstvo in prišla je zborovat v Gorico, da je tako podkrepila in utrdila učitelje na Goriskem v boju za boljše eksistenco. Vprašanje učiteljsko v naši deželi še davno ni rešeno tako, kakor bi bilo želeti. Radi tega je bilo pričakovati, da se tudi Slomškarji kaj oglasijo za kako zboljšanje učiteljskega stanja. Tako-le na zborovanju Slomškove zveze v Ljubljani tam pred novim letom je bil čas za to. Ali skrbno so se ogibali na tistem zborovanju sprožiti le misel o kakem zboljanju gmojnega stanja med učitelstvom na sploh in tudi na Goriskem, čeprav je bil navzoč reprezentant goriske podružnice kojsčanski učitelj Cencič, in so zborovalci gotovo vedeli, da obstoji velika razlika med plačami učiteljev na Kranjskem in na Goriskem! Niti zevnili niso o kakem zboljanju in tudi Cencič je molčal. Zakaj? Zato, ker klerikalna stranka noče gmojno dobro stoječega učitelja, marveč le takega, ki tiči v bedi, da ga tim lože skuša pestiniti z vsakim sredstvom v stiski.

Učitelji „Zaveze“ vedo, da imajo na svoji strani čuteča srca in moči, katere jim hočejo pomagati; Slomškarji pa bi morali vedeti, da imajo na svoji strani ljudi, ki o plačilu previdno molčijo, ali jih hočejo tim pridnejše izkoriščati ter jih privaditi tako lepo slepe pokorščine, da postanejo iz njih zopet — meznarji! Zato jih tudi „žegnajo“.

Cencič in Holzingerica sta klečala v Ljubljani pred ljubljanskim škofom, kateri ju je „požegnal“. Da pobožni Holzingerici zadoštuje tisti „žegen“, to radi verjamemo, Cenciča, ki je danes gotovo v Gorici, bi pa vseeno vprašali, kako ga je kaj „potrošal“ škofov „žegen“ in kak „profit“ bo imel od njega on in njegova podružnica?!

Franciškan v Čepovanu. — Da so poslali na Sv. Goro franciskane radi tega, da bodo delali združbe, to je bilo razvidno že s prvega počitka, in smo to tudi mi pribili takrat, ko so se vsedli rujavi patri za stalno na Sv. Gori ter se jim je moral umakniti blaga duša pokojni župnik Leban, katerega prežgodnjo smrt imajo ti rujavi menihi na vesti. Ker jih je preveč v samostanu, hodijo tudi okoli, in tako je privabil za nedeljo znani razsajač, čepovanski župnik Rejec, enega izmed njih v Čepovan pridigat. On sam se je bil nekam umaknil, ker si ne upa več tako predrzno v cerkvi govoriti proti naprednjakom, ker se boji; že ve zakaj. Ta „pater sanctissimus“ je ropotal v nedeljo v čepovanski cerkvi proti „umazanim“ časnikom, umazanim knjigam itd., da se mladina pohujšuje, da tisti, ki širijo umazane časnike, so še hujsi od onih, ki jih berejo. To je greh, po cerkvenih postavah prepovedan itd. Tako je bil zamisljen v ta greh, da je pozabil na koncu celo na Očenaše; ga je moral meznar opomniti na molitev. Napredni možje in mladenči so bili jako razdraženi vsled takega hujskanja na svetem mestu. — Takih prismođarij in hujskanj ni nikdo obvezan v

cerkvi poslušati, zato je najbolje v takih slučajih obrniti hrbet razgrajajočemu popu pa oditi. Če bo imel le stare žene v cerkvi, si že premisli, govoriti o „umazanih“ časniki.

Umazanec je najbrže sam potreben perila; zato naj opere najprej samega sebe, predno očita drugim umazanost.... Ako bi živel ranjki Leban, zjokal bi se nad svojimi nasledniki v svetišču na Sv. Gori!

Iz italijanskega taborja. — Nasprotje, o katerem smo govorili, da je nastalo v klubu italijanskih deželnih poslancev, se je deloma poravnalo, ker je klub ugodil zahtevam izstopivših 3 poslancev. Izstopili so bili: dr. Luzzatto, Naglos in Valentinis radi zadeve o deželni norišnici. Podpredsednik italijanskega kluba dr. Marani je priobčil v „Corriere Friulano“ v imenu kluba komuniké, v katerem pravi, da je nasprotje poravnano, ker pl. Dottori ni imel namena, onemogočiti zgradnjo norišnice, in ker so se zadovoljili vsi člani kluba z dodatkom h klubovim pravilom, s katerim so ugodili zahtevam manjšine, to je trojici izstopivših poslancev. Nasprotje je sicer poravnano, ali ta dodatek dovoljuje manjšini, da sme, četudi se večina ne strinja s kako rečjo, isto spravljati vseeno na razpravljanje ter glasovati po svoji volji, in ne po sklepih kluba, tako da se manjšina ne da majorizovati in terorizovati. Doslej so bili vezani na sklepe v klubu vsi poslanci. Torej nekaj, kar Pajerju ni prav po volji.

Dnevnik „Gazzettino popolare“ izide baje v soboto v Skertovi tiskarni. List bo urejeval baje predobro znani Codermaz, ki se je vrnil iz Italije v Gorico. Živel je v Benetkah, kjer se mu je neki jako slabo go-dilo, tako da se je vsa tista ljubezen za blaženo Italijo, katero je izražal v nekdanji „Sentinelli“, ohladila tako, da se mu je pristudilo vsako sklenje čez mejo. Vederemo.

Iz županije Sv. Križ na Vipavskem nam naznanjajo, da se bodo vršile v kratkem občinske volitve. Želeti je, da bodo izvoljen za starašine značajni možje, ki bodo ku veljali, ne kakor doslej, ko je šlo le za to da je strankarstvo obveljalo. Volilci, ganite se ter si izberite može v starašinstvo, s katerimi boste zadovoljni, ki bodo znali gospodariti ter se ne bodo dali komandirati o izvestne strani!

Priznanje surovosti in kaznjivih dejanj. — „Gorica“ priznava v svojem članku „Pozor rodoljubi!“ v št. 3. surovost in kaznjiva dejanja svojih „rodoljubov“ s tem, da jih svari, naj bodo previdni ter jim svetuje, naj se dajo rajši kaznovati, nego bi se z lepa poravnali z razžaljenim ali obrekovanim naprednjakom. Priznanje jemljemo z zadovoljstvom na vednost. Sedaj je jasno, kdo je tisti, ki dela nemir in združbe po dželi. Ti so klerikalni „rodoljubi“ in njih privrženci. Ti so stranka nemirnežev, združbarij, lumparij in falotstva, ne pa stranka miru in sprave. To priznanje je prav dragoceno in ga bomo poribali pod nos klerikalcem vselej, kadar se bodo, namesto nad seboj, zgrajali nad nami.

Kdor drugemu jamo koplje! — V „Gorici“ smo čitali dolgo klobasarijo pod tem naslovom. Reč je prevažna, da ne bi kaj več govorili o njej. In to tudi storimo! — Tu le še rečemo: Klerikalec pri nas je protip zlobnega in pokvarjenega človeka. In tako ta člankar. Sam podel ne more pojmiti, da je dobrih ljudi na svetu, in svojo podlost krstijo z dobrimi in lepimi naslovi. — Kdo je pa tisti, ki neprestano drugim jamo koplje? To je don Antonio Gredolcig! Saj že od l. 1889. ne dela drugega nego tuhta noč in dan, kako bi komu skopal prav globoko jamo.

Deklica zgorela živa. — Te dni je pustila Tereza, žena Franca Furlana, ki stanujeta na poti proti pokopališču št. 2., svojo triletno hčerko Margareto samo pri ognjišču. Šla je nekam ven po opravku. Ognja je bilo baje le malo, zato da ni bilo misliti na nikako nesrečo. Ali ko se je Furlanka vrnila čez nekaj minut v kuhinjo, je našla punčko mrtvo, sežgano, posebno v obrazu. Prvotno je vsa preplašena in prestrašena mati trgala obleko s telesa svojega mrtvega otroka, potem pa je bežala kakor znorela iz hiše, kličoč: Margareta, Margareta! in na to se je vrgla v potok Koren. Neka sordnica in en deček sta jo potegnili iz vode se pravočasno, na kar so jo prenesli domov, kjer so videli, da ima obe roki ranjeni. Redarstvo in zdravniška pomoč sta bili takoj na mestu. Ponovno in ponovno kličemo: Pazite na otroke in ogenj! Nesreč takih je toliko, da je groza!

Prodaja drv in oglja. — Naznanjamo našim čitateljem, da c. kr. gozdno

osloništvo (Solkanska ulica št. 5) poslje vsteremu na ustmeno ali po dopisnici izredno željo brezplačno cenik drv in oglja tujnjega skladišča, in koliko se plača za zajnje, razcepljenje in skladanje drv in za dožanje drv in oglja.

Na podlagi tega cenika si vsakdo lahko sa izračuni, koliko ima plačati za drva ali oge, katero namerava vkupiti.

Ako se poslje dotični znesek omenjenemu oskrbnistvu po pošni nakaznici z natanim naslovom (stanovanjem), se bo nardev naravnost izvršila in se tako prihrani p do oskrbnistva.

Razgled po svetu.

Wolf zopet izvoljen. — Včeraj se je vila v Trutnovu dopolnilna volitev, pri kateri je bil zopet izvoljen v državni zbor Wolf. Obil je 1695 glasov, Bachmann, kandidat emških naprednjakov, je dobil 1297 glasov.

Državni zbor se snide najbrže koncem tega meseca, kadar proračunski odsek skonta azpravo o proračunu. Vlada upa, da ta razprava v zbornici konča do 22. marca, da bi mogli potem po Veliki noči zborovati deželni zbori.

V proračunskem odseku je govoril o proračunu ministerstva za notranje posle ministerski predsednik Körber, ki je izjavil, da vlada v kratkem predloži uravnavo lekar-ništva, predlogo glede zavarovanja za bolezni, ponesrečenje, starost in invaliditeto, potem zakonska določila gledé vsega zavarovalništva in zakon gledé izseljevanja. Naznanil je dalje, da se vlada intenzivno peča z izvedbo konvencije gledé živine, posebno z Nemčijo. — Gledé vprašanja avtonomije Trentina je dejal, da vlada deluje na to, da bi se isto rešilo ugodno za vso deželo, posebno pa za Trentin.

Družba ruskih železnic bo gradila železnisko progo od Kjahte do Pekinga. Inženirji mandžurske železnice so že odšli, da pričnejo s trasiranjem proge.

V Dalmaciji je pričelo živahno gibanje za prestop v unijatsko cerkev. — Med raznimi vzroki je pač glavni ta, da Slovanom pritiče v cerkvi slovanski obred, jeden med glavnimi vzroki pa je ta, da se zaderski nadškof Dvornik očitno nagiblje na italijansko stranko v Dalmaciji, kar je pokazal že ob raznih prilikah z zapostavljanjem hrvatskega jezika za laščino. Je pač škof, ki je podpisal reverz, kakor drugi, da bo postopal v smislu vladnega sistema, to se pravi v Dalmaciji, da bo negoval stremljenje peščice Lahov, zamenarje pa Hrvate ter jih pritiskal ob zid. „Edinost“ piše o tem med drugim:

Hierarhija v naših južnih pokrajinah — častnih izjem ne tajimo — je dandanes prek in prek sovražna vsakemu narodnemu idealu. Misljenje te hierarhije je izborna ilustrirano po dogodku, ki se je bil te dni pripetil v Zadru, ki je morda sicer malenkosten, a vendar simptomatičen in značilen. Na Silvestrov večer je svirala glasba po mestu sramotilko „El si“. Sodrğa za godbo pa je kričala: „Živel italijanski Zader!“ in — „Živio nadškof!“

In na to se je zgodilo nekaj nečutenega, nekaj neverjetnega. Mitropolita Dvornik, mitropolita v deželi, ki je do 98% slovanska, je pristopil — on, ki je sam Hrvat — k oknu in se zahvalil demonstrirajoči sodrgi ter je s tem pritiskal svoj „placet“ takemu izzivanju!

In kako je v nas Slovencih? Notorična resnica je, katere ne more utajiti nikdo, da konservativni (konservativna brez konservativnosti. Op. uređ. „Soče“) stranki v narodu slovenskem, torej — to treba priznati — najmočnejši stranki, je danes fakični vodja njeg. eminenca v Gorici. A poznate-li naš avstrijski sistem! Kje je razsoden Slovenec, ki ne bi vedel, kakega duha je ta sistem nasproti nam in koliko ran je že usekal narodnemu bitstvu našemu! A danes je glavni stebler temu sistemu med nami — kardinal Missia!

Dvornik se je zahvalil laški sodrgi, ko je demonstrovala, ter tako žalil Hrvate. Tu se spominjamo zopet žalostnega dejstva, kako je kardinal Missia za časa bivanja v Gorici razsvetlil laški napis na svoji palači v zasmeh Slovincem in v veselje Lahom. Glejte, tu se nekako ujemata Missia in Dvornik. Sta pač oba avstrijska škofa in orodje sistema!

Aneksija Bosne in Hercegovine. — Različni listi so poročali, da misli Avstro-Ogrska v kratkem anektirati Bosno in Hercegovino. „Fremdenblatt“, glasilo grofa Goluchovskega, je to vest dementiral, in sedaj

so tudi carigrajski uradni listi dementirali tak namen avstro-ogrške vlade ter zatrjujejo, da ostane vse pri starem, ker vztraja avstro-ogrška vlada na stalistvu, da se vzdrži „status quo“. Carigrajska vlada konstatuje, da vlada glede Bosne in Hercegovine med obema ministrstvom popolna sloga.

Sistem na Hrvatskem. — 13. t. m. sta bila na okrajnem sodišču v Vinkovcih obsojena upravitelj okrajne oblasti, Ljubomir Nagel, na 5 dni, komisar Jakišić pa na dva dni zopora radi prestopka po § 331 kaz. zak. kateri zapor se spreminja v globo 50 ozir. 20 K. Proti navedenemu § sta se rečena funkcionarja pregrešila s tem, da sta za časa volilnega gibanja dra. Leva Mazzuro — ki pa je prišel v Vinkovec po opraviilih svojega poklica — dala jednostavno zapreti kakor kakega potepuha in ga odvesti nazaj v Zagreb.

Hude posledice spora med očetom in sinom. — 44-letni Josip Drganc iz Ricianj se je že dlje časa pritoževal radi ponašanja svojega sina Dragotina. Ta sin se je udal pijati in to je globoko žalilo skrbnega očeta. Ko je oče doznal v ponedeljek, da je sin šel v gostilno, mesto na delo, šel ga je iskat v gostilno in tu sta se tudi malo sprla! Na to je oče zapustil gostilno. Ko se je sin povrnil na dom, ga je oče zopet strogo prijel in sin, videci razjarjenega očeta, je pobegnil. Razburjeni oče je na to prijel za neko nabasano puško in ustrelil za sinom. Sin, zadet v noge, je vskliknil od bolečine in se je zgrudil na tla. Oče, vidé, kaj je naredil v svoji razburjenosti, je bežal od hiše kakor blazen. Ranjenega sina so prepeljali v tržaško bolnišnico.

Zadnje vesti. — Koloman Tisza, znani ogerski državnik, je zopet izvoljen v državni zbor, in sicer soglasno. — Slovanski dobrodelni komité v Moskvi je poslal Javorskemu znesek 200 rubljev za žrtve v Vreanu. — Devet se nahaja na severu od mesta Sindley. Kralj Edvard je izrazil 1300 vojakom, ki so odšli včeraj v južno Afriko, nadejo, da bo kmalu konec vojne.

Narodno gospodarstvo.

Račun obrestij hranilnih vlog.

(Našim posojilničarjem v predvarek.)

Pač marsikateri uradnik naših posojilnic in manjših hranilnic ni posebno vesel blizajočih se dnij decembra vsakega leta, kajti ravno v teh dneh se ne pomnože samo izdatno tekoči dnevni posli, marveč pridruži se istim še drugo delo, katero pa se mora končati kolikor hitro mogoče, toda bolj kot nekako postransko delo, ker premnogji posli v tekočem delu absorbirajo skoraj vse poslovanje v rednih uradnih urah.

Letni račun (bilanco) sestavi kolikor hitro mogoče, to ni dobremu in vestnemu posojilniškemu uradniku samo častna dolžnost, marveč za vsako v redu poslujočo posojilnico tudi neobhodna potreba. Glavni predpogoj pravilnega računa pa je natančno poznanje vsega, kar je bilo v letu prejetega, torej natančna sošeta sestava vseh postojank dolga in imetja, obtežena z vsemi obrestmi.

Znano je, da zahteva marsikatera stranka upis obrestij v svojo knjižico že prve dni meseca januarja, nekateri se javijo v uradu že celo koncem decembra, da zvedo iznos pripadajočih jim obresti, na kar s primernim doplatilom okrožijo saldo prvega januarja bodočega leta. V tem slučaju je jako umestno, da ima uradnik iznos obrestij že izračunan ter zabilježen z ozirom na eventualno se še pojavljajoče spremembe s svinčnikom na vsakem kontu, ker bi stranki gotovo ne bilo ljubo, da bi se isti računali šele v ujeni navzočnosti, ker provzroči to le zamudo časa.

Večina naših posojilniških uradnikov upošteva tudi ta dejstva ter si izračuna že pričetkom decembra v izvenuradnih urah na vsakem kontu iznos obrestij. Eventualne premembe hranilne vloge med časom korigira se pri obrestih s primernim pripisom ali odpisom sočasno z vknjižbo vloge, tako da stoji koncem meseca decembra vse obresti hranilnih vlog na dotičnih kontih in je treba iste torej le še izpolniti s črnilom.

Večje posojilnice z razširjenim prometom v hranilnih vlogah pa so prišle kmalu do prepričanja, da s to metodo ne izhajajo več, ker jim manjka časa, da bi se to delo izvrševalo v najbolj neugodnem času, v času namreč, ko se vknjižuje hranilna vloga. Take posojilnice in hranilnice pridejo same do sklepa, da je neobhodno potreben zanesljiv način, ki jim omogoči, oskrbeti obrestovanje vlog že mej letom in si tako prihraniti to naporno in mnogo časa potrebujoče delo neposredno pred letnim zaključkom. Tak način sprotne vknjižbe obrestij eksistira in je jako porabljen in priporočljiv za največje kakor tudi za najmanjše posojilnice, odnosno hranilnice. Uporabiti je pri tem namreč način predračuna (pozitivna sč. progresivna metoda). (Konec pride.)

